

ESIOPETUKSEN TOIMINTASUUNNITELMA

LUKUVUOSI 2020-2021

(Perusopetusasetus 852/1998 §9)

Nilsbyn esikoulu

YLEISET TIEDOT

Ryhmäkoko 11	Päivittäinen työaika 8.25-12.25
Henkilökunta esiopettaja Terhi Nieminen ja varhaiskasvatuksen lastenhoitaja Petra Kaanela	

Toimintavuoden työajat

Syyslukukausi 17.08.-22.12.2020	Syysloma 15.10-16.10.2020 Joululoma 23.12.20-06.01.2021
Kevätlukukausi 07.01.- 04.06.2021	Talviloma 22.02- 26.02.2021 vapaa 14.05.2021

PEDAGOGINEN YMPÄRISTÖ

Nilsbyn esikoulussa lapsi nähdään osaavana ja aktiivisena toimijana. Tavoitteena on luoda innostava ja positiivinen ilmapiiri kaikenlaiselle oppimiselle. Oppimisympäristö on muuttuva ja se muovautuu ryhmän tarpeiden, lasten osallisuuden ja toimintasuunnitelmien ja - aiheiden mukaan. Oppimisympäristö luodaan virikkeelliseksi, uteliaisuutta herättäväksi ja eri aisteja houkuttelevaksi ympäristöksi, jossa kaikki oppimisalueet ovat läsnä ja käytettävissä. Tärkeää on lämmin ja salliva tunnelma, huumori, vuorovaikutusrikas ja kielellisesti rikas ympäristö. Omien sisätilojemme lisäksi koulun tilat, piha, metsä ja lähiranta ovat tärkeä osa pedagogista ympäristöämme. Erilaisten retkien avulla laajennamme pedagogisen ympäristömme koskemaan laajempaa aluetta.

PAINOPISTEALUEET

Kasvatuksen ja oppimisen tavoitteet ja menetelmät

Noudatamme Paraisten esiopetuksen opetussuunnitelmaa. Tälle lukuvuodelle painopistealueiksi on valittu ajattelu ja oppimaan oppiminen, edistämme terveyttä ja työhyvinvointia, pedagoginen dokumentointi sekä saaristokulttuuri.

Esiopetuksen perustana on ajattelu ja oppimaan oppimisen tukeminen ottamalla ajatukset, asiat, tapahtumat ja kokemukset puheeksi ja antamalla aikaa sekä tilaa lapsen omalle ajatteluprosessille. Ajattelun ja oppimaan oppimisen prosessissa vuorovaikutus on läsnä kaikkialla arjen eri tilanteissa. Tavoitteena on laajentaa lasten kokemusmaailmaa ja rikastaa heidän ajatteluaan lisäkysymyksillä sekä tarjota tukea ja työvälineitä ajattelun ja oppimisen taitojen harjoittelussa. Tavoitteena on myös lapsen oman kriittisen ajattelun

kehitys. Opetuksessa ja oppimisprosesseissa hyödynnetään monipuolisia oppimistapoja ja eri aistikanavia. Lapsia ohjataan ja kannustetaan tutustumaan omiin oppimistapoihinsa.

Itsestä huolehtiminen sekä terveyteen ja turvallisuuteen liittyvät taidot ovat tärkeitä kaikille. Esiopetuksen tehtävä on vahvistaa lasten hyvinvointiin liittyviä taitoja. Heidä ohjataan huolehtimaan itsestään, toisista ja omista tavaroistaan. Heidän kanssaan käsitellään arkielämän rytmiä. Yhdessä pohditaan terveellisen ruokailun ja levon merkitystä. Heille luodaan mahdollisuuksia liikkua riittävästi ja monipuolisesti ja heitä ohjataan ja kannustetaan siihen. Heidän kanssaan pohditaan ja keskustellaan mikä edistää hyvää oloa.

Omista tavaroista harjoitellaan huolehtimaan päivittäin esimerkiksi tulo- ja lähtötilanteissa, pukemis- ja riisumistilanteissa sekä silloin, kun käytetään esikoulullaisille omaan käyttöön annettuja lyijy- ja värikyniä.

Esiopetuksessa harjoitellaan tunnetaitoja, sosiaalisia taitoja sekä kaveritaitoja lähestulkoon kaikissa päivän hetkissä. Harjoitellaan muun muassa toisten huomioonottamista, oman vuoron odottamista, anteeksi pyytämistä ja - antamista, kaverien kanssa olemista, toisen tilan kunnioittamista, vuorottelua, leikkiin mukaan menemistä ja leikkiin mukaan ottamista.

Esikoulun alkaessa mietitään yhdessä mitä esikoulussa saa tehdä, jotta kaikki viihtyisivät. Keskustelun pohjalta laaditaan saa tehdä- säännöt. Positiivinen pedagogiikka on vahvasti läsnä arjessa; lapsia kannustetaan ja heille annetaan myönteistä palautetta ja ohjausta.

Esiopetuksessa hyödynnetään pedagogista dokumentointia toimintaa suunniteltaessa, toteutettaessa, arvioidessa ja kehittäessä. Se on jatkuva prosessi, jonka keskiössä on havainnot, dokumentit ja niiden vuorovaikutuksellinen tulkinta. Sillä pyritään tekemään oppiminen näkyväksi lapselle itselleen sekä huoltajille. Se mahdollistaa lapsen ja huoltajien osallistumisen toiminnan arviointiin, suunnitteluun ja kehittämiseen. Pedagogisella dokumentoinnilla kerrotaan mitä lapsen arjessa ja oppimisprosesseissa tapahtuu. Pedagoginen dokumentointi kohdistuu sekä ryhmään että yksittäiseen lapseen. Siinä dokumentoidaan yksittäisen lapsen ja ryhmän ideoita, ajatuksia, vuorovaikutusta, mielenkiinnon kohteita, toiveita, tarpeita ja vahvuuksia. Dokumentteja prosessoidaan yhdessä lasten ja vanhempien kanssa. Esikoulussa kuvataan ja kirjataan ylös lasten pohdiskeluja eri asioiden ja ilmiöiden synnystä ja olemassaolosta. Retkistä piirretään aiheeseen liittyviä kuvia, joihin liitetään lapsen ajatuksia elämyksellisyydestä ja kokemastaan. Lapset itse tekevät dokumentteja esim. kuvaamalla ja piirtämällä. Lasten vuorovaikutussuhteita havainnoidaan ja dokumentoidaan sosiogrammin avulla.

Esiopetusryhmässä yhdistyy monta keskenään erilaista ja eritasoista yksilö- ja ryhmäkulttuuria. Esiopetuksen keskeinen tehtävä on vuorovaikutustaitojen harjaannuttaminen myös kaksi- ja monikielisessä kulttuurissa. Esiopetuksessa lapsia tutustutetaan lähiympäristöön ja sen kulttuuriin huomioiden saariston erityispiirteet esimerkiksi lossien tarpeellisuus ja lossilla liikkuminen. Lukuvuoden aikana tutustutaan kaksikielisyyteen päivittäin kielipolun ajatusten mukaisesti sekä ollaan yhteistyössä ruotsinkielisen esiopetuksen kanssa.

Esiopetuksen tavoitteet muokkaantuvat ja painottuvat jokaisen lapsen yksilöllisistä tarpeista sekä koko ryhmän tarpeista. Tavoitteena on jokaisen lapsen yksilöllinen ja

kokonaisvaltainen kehittäminen mm. oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu, myönteisen minäkuvan vahvistaminen, sosiaalisten taitojen harjoittelu sekä motoristen taitojen harjaannuttaminen ja vahvistaminen sekä itsestä huolehtimisen taidot. Tavoitteena on, että lapsi on aktiivinen toimija oman oppimisensa suhteen ja hän osallistuu aktiivisesti toiminnan suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin.

Työtavoista tärkein on leikki. Muita työtapoja ovat mm. kirja- ja kynätehtävät, sadut, keskustelut, osallistuminen ja osallistaminen, mielikuvitus, kokemuksellisuus, soittaminen, laulaminen, liikunta ja liikkuminen, rytmi, draama, tietokoneen/tabletin käyttö. Esikoulumme toimintaan liittyy ulkopainotteisuus. Tämä näkyy siinä, että piha, metsä ja ranta ovat tärkeä osa oppimisympäristöä. Niissä koetaan, tutkitaan, kokeillaan, saadaan elämyksiä ja opitaan erilaisia asioita. Ulkoilemme päivittäin säällä kuin säällä pyrkien pitämään ulkoiluajan runsaana.

KIELISTRATEGIA

Esiopetuksessa on kielellinen tasa-arvo eri kielten suhteen. Ryhmässämme on tänä lukuvuonna edustettuna lapsia, jotka käyttävät kotikielensä suomea, ruotsia ja eestiä. Kielistrategiaa toteutetaan ryhmässämme kielellisen suvaitsevaisuuden periaatteella. Lasten kielitietoisuutta ja kaksikielisyttä pyritään edistämään erilaisilla rikastavilla toiminnoilla lasten kotikielien huomioiden. Kaikkia ryhmässämme käytettäviä kieliä pidetään rikkautena ja voimavarana. Ruotsia käytämme suomen ohella päivittäin kielipolun ajatusten mukaisesti käydessämme kalenteria läpi, pukemis- ja riisumistilanteissa sekä erilaisia fraaseja käyttäessä.

Teemme yhteistyötä Kirjalan saarella sijaitsevan ruotsinkielisen esikoulun kanssa. Syyslukukaudella olemme yhteydessä kerran kuukaudessa Meet- yhteyden välityksellä. Yhteisissä hetkissä käytetään sekä suomen että ruotsin kieltä. Kevätlukukauden yhteistyömuoto jatkuu meet- tapaamisina tai live- tapaamisina vallitsevan tilanteen ja ohjeistuksen mukaisesti. Ryhmässämme olevia kotikieliä käytetään tervehtiessä ja ruoasta kiittämisessä. Harjoitellamme myös arjen fraaseja ja kohteliaisuuksia eri kielillä. Laulamme lauluja ruotsiksi ja leikimme laululeikkejä sekä erilaisia leikkejä eri kielillä.

KIUSAAMISEN VASTAINEN TYÖ

Esiopetuksen tärkein tehtävä kiusaamisen vastaisessa työssä on kiusaamisen ennaltaehkäiseminen. Kiusaamisen ennaltaehkäisyssä tärkeää on ryhmässä vallitseva turvallinen ja toisia kunnioittava ilmapiiri sekä hyvä ryhmähenki. Lukuvuoden alkaessa ryhmäytymiseen ja toisiinsa tutustumiseen kiinnitetään vahvasti huomiota ja se on läsnä kaikessa tekemisessä. Tätä yhteenkuuluvuuden tunnetta vahvistetaan koko lukuvuoden ajan. Tärkeää on, että ryhmässä vallitsee yhtenäinen arvopohja, niin aikuisten kuin aikuisten ja lastenkin kesken. Aikuisen aito läsnäolo ja lasten todellinen kohtaaminen sekä lasten osallisuus lisäävät lapsen kokemusta itsestään arvokkaana yksilönä.

Kiusaamisen vastaisessa työssä tärkeää on sosiaalisten- ja vuorovaikutustaitojen harjoittelu ja niiden ylläpitäminen esimerkiksi erilaisten leikkien ja näytelmien sekä keskustelun avulla. Itsesäätelyä, empatiaa ja tunnetaitoja harjoitellaan päivittäin

erilaisissa leikki- ja toimintatilanteissa. Esikoulussa harjoitellaan mallintamisen avulla miten toisten kanssa ollaan ja toimitaan.

Kiusaamisen vastaisessa työssä on tärkeää keskustella kiusaamisesta jo ennen kuin sellaista ilmenee. On tärkeää, että kaikilla osapuolilla on selvillä mitä on kiusaaminen ja minkälainen käytös on kiusaamista. Käsitellään myös, että jokaisella on itsemääräämisoikeus. Pohditaan ja keskustellaan yhdessä miten sanotaan/ilmaistaan ettei pidä toisen käytöksestä itseään kohtaan. Pohditaan yhdessä erilaisia toimintamalleja ikäviin tilanteisiin. Keskustellaan ja pohditaan yhdessä myös sitä, miten toimitaan, jos nähdään kiusaamista. Lapsille tehdään kerran, kaksi, lukukaudessa kysely kiusaamisesta; ovatko nähneet kiusaamista, onko lasta kiusattu, onko lapsi kiusannut.

Havainnoinnilla on suuri merkitys epämiellyttävien tilanteiden huomaamisessa. Jos kiusaamista tapahtuu, asioihin tartutaan herkästi, nopeasti ja johdonmukaisesti. Aikuisilla on yhteinen näkemys siitä miten kiusaamistilanteissa toimitaan. Asiaa käydään läpi välittömästi yhdessä asianosaisten kanssa rauhassa, turvallisesti ja oikeudenmukaisesti. Molempia asianosaisia kuunnellaan aidosti. Heitä autetaan sanoittamaan tunteensa ja tuomaan asia esille omalta näkökannaltaan. Kiusaajalle välitetään viesti ettei hänen käyttöksensä ole hyväksyttyä ilman leimaamista. Yhteisen keskustelun tavoitteena on ratkaisun löytäminen ja vuorovaikutuksen parantaminen. Tavoitteena on myös se, että kiusaaja ymmärtää tekonsa seurauksen.

Tapahtuneita tilanteita seurataan ja niistä puhutaan vanhempien kanssa niiden tekopäivänä että seurannan aikana. Jos kiusaamista ilmenee, yhteistyö vanhempien kanssa eri muodoissa, tapauskohtaisesti, on tärkeää.

VARHAISEN HAVAITSEMISEN JA PUUTTUMISEN SUUNNITELMA

Jokaiselle lapselle tehdään esiopetuksessa oma kasvun, kehityksen ja oppimisen suunnitelma (Lapsen suunnitelma esiopetuksessa). Tähän liittyviä asioita havainnoidaan erilaisissa yksilö-, ryhmä- ja toimintatilanteissa. Koko esiopetuksen kasvatusvastuullinen henkilökunta havainnoi lapsia ja keskustelee keskenään tekemistään havainnoista. Pedagogisen havainnoinnin taustalla on kolmiportaisen tuen malli, jonka tarkoituksena on auttaa henkilökuntaa tukemaan lapsen oppimista, kasvua ja kehitystä.

Arjen pedagogisia ratkaisuja kehitetään havaintojen pohjalta niin, että ne nivELYVÄT joustavasti oppimistilanteisiin ja lapsen kasvu, kehitys ja oppiminen mahdollistuu hänelle parhaalla tavalla.

Laaditaan laadukkaan varhaiskasvatuksen avaimet ryhmälle tai/ja yksittäiselle lapselle.

Vanhempien kanssa käytävät keskustelut; Henkilökunta keskustelee omista ja vanhempien havainnoista liittyen lapsen kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen vanhempainkeskusteluissa sekä aina, kun siihen on jommallakummalla osapuolella tarvetta.

Koulun laaja-alaisen erityisopettajan kanssa käytävät keskustelut.

Yhteistyötahojen, esim. neuvola, kanssa käytävät keskustelut.

Oppimisen ja opetuksen tukiryhmän kokoontumiset.

Tarvittaessa oppilashuollon palvelut.

ESIKOULUN ULKOPUOLELLA TAPAHTUVA TOIMINTA

Uintiretket Folkhälsanin talon terapia-altaalle	1.9, 13.10, 24.11, 26.1, 16.2, 23.3, 18.5
Liikuntaretket Pif- Centeriin	11.11, 9.12, 3.2, 10.3, 7.4
Metsämörriretket lähimetsään joka toinen viikko	
Kävelyretket lähialueelle ja kylän rantaan	
Kurkkaa kirkkoon yleissivistävä tapahtuma	7.10 tai 8.10
Mahd. Urkukonsertti (yleissivistävä) Paraisten kirkossa	6.11
Mahdollisesti joulukirkko koulun kanssa/ korvaava tilaisuus aiheena jouluun hiljentyminen ulkona Vanhalla Malmilla	joulukuu
Retket luistelemaan 4-5krt lukuvuodessa	talvi 2020/2021
Retket hiihtämään 2krt	talvi 2020/2021
Vierailu Kirjalan förskolaniin	mahd. kevätlukukaudella 2021
Retki kotiseutumuseoon	mahd. keväällä 2021
Retket kirjastoon	1krt syksyllä/1krt keväällä
Retket tutustumaan kotiseutuun	1krt syksyllä/1krt keväällä
Esiopetusajan ylittävä kevätretki saaristoon	1.6.2020
Mahdollisesti Konserttiretki Konserttitalolle	marraskuu- maaliskuu

YHTEISTYÖ

Huoltajat

Päivittäiset keskusteluhetket, reissuvihko, wilma, arvokysely syksyllä (arvot, odotukset, toiveet esiopetusvuodelle), jonka ajatukset huomioidaan toimintasuunnitelmassa ja toiminnassa, lapsen suunnitelman esiopetuksessa laatiminen ja tavoitteiden asettaminen yhdessä vanhempien ja lapsen kanssa, arviointi esiopetuksen toteuttamisesta tammi-helmikuussa sekä arviointi keskustellen lapsen esiopetusvuodesta ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta keväällä, infoilta, vanhempainilta, vanhempainkeskustelut, pedagogisen dokumentoinnin seuraaminen lapsen kasvunkansiosta ja siihen liittyvät keskustelut, mahdollisuuksien mukaan juhlat, teemapäivät sekä yhteiset tempaukset. Vanhemmat voivat seurata esikoululaisten tuotoksia ja puuhia myös Nilsbyn koulun Facebook- ja Instagram- tilin kautta.

Koulu

Koko koulun yhteisiin monialaisiin oppimiskokonaisuuksiin osallistuminen koko lukuvuoden ajan. Toteutus tapahtuu turvallisesti, vallalla olevat ohjeistukset huomioiden. Jos tilanne sallii, niin yhteiset tempaukset, retket ja aamunavaukset, säännöllinen toiminnallinen yhteistyö 1-2lk kanssa, kummioppilastoiminta. Koulun laaja-alaisen erityisopettajan säännölliset viikottaiset toimintatuokiot. Rehtorin/vararehtorin ja laaja-alaisen erityisopettajan osallistuminen OTR:n kokouksiin, tulevan opettajan osallistuminen OTR:n kokoukseen keväällä. Siirtymävaiheen yhteistyö; siirtopalaveri/tiedonvaihto tulevan opettajan ja mahd. erityisopettajan kanssa tulevista koululaisista, siirtopalaveri, jossa vanhemmat ja koulun edustus ovat mukana. Esikoulusta kouluun- lomake Wilmassa.

Varhaiskasvatus

Yhteistyö alueen varhaiskasvatuksessa olevien viisivuotiaiden kanssa Meet- yhteyden avulla, tilanteen salliessa myös kasvokkain. Mahdolliset yhteiset tapahtumat ja retket. Varhaiskasvatuksen opettajien kanssa olevat pedatiimit joka toinen viikko. Tuleville esikoululaisille pidetään tutustumispäivä keväällä.

Muu yhteistyö

Seurakunta, kotiseutumuseo, toiset esiopetusryhmät yli kielirajojen, kulttuuritoimi, kirjasto, psykologi, koulukuraattori, lastenneuvola, suuhygienisti, Kalakamujen projektivastaava, harrastetoiminnan (jalkapallo, käsipallo) ohjaajat, taxin kuljettajat.

ARVIOINTI

Lasten kanssa

Arviointia suoritetaan koko lukuvuoden ajan vuorovaikutuksessa lapsen kanssa. Lapset antavat ja saavat kannustavaa palautetta ja arviointia päivittäin vahvuuksistaan ja kehittämisalueistaan. Lapsia harjoitetaan tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja kehittämisen tarpeitaan. Näin heille tarjotaan edellytyksiä oppia itsearviointia. Syksyllä lapset arvioivat itseään, eri taitojaan ja kiinnostuksen kohteitaan ja ne kirjataan lapsen suunnitelmaan esiopetuksessa. He asettavat myös itselleen tavoitteita esiopetusvuodelle. Näitä tietoja hyödynnetään toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Lapsen tekemästä arvioinnista keskustellaan yhdessä lapsen, lapsen huoltajien ja esiopettajan kanssa ja lapsen suunnitelmaa esiopetuksessa täydennetään yhteisillä ajatuksilla. Keväällä itsearviointi käydään uudelleen läpi lapsen kanssa. Silloin lapset arvioivat taitojaan ja asettamia tavoitteitaan uudelleen. Lapset arvioivat lähes päivittäin miten he ovat mielestään eri asioissa/tekemisessä/käytöksessä onnistuneet (esim. arvioivat kenen vieressä pystyvät keskittymään ja kuuntelemaan, valitsevat omasta mielestään onnistuneimman kirjain- tai numeromerkin, millä tavalla kohtelivat kaveriaan.)

Huoltajien kanssa

Keskustellaan ja kerrotaan havainnoista sekä arvioidaan lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen prosessia jatkuvasti. Syksyllä kirjataan yhteiset ajatukset ja tavoitteet lapsen suunnitelmaan esiopetuksessa. Keväällä keskustellaan asioista ja tavoitteiden toteutumisesta uudelleen vanhempien kanssa. Keväällä halutessaan vanhemmat voivat valita keskustelun sijaan pelkän Wilman välityksellä tapahtuvan arvioinnin esikoulusta kouluun- lomakkeen avulla. Vanhemmat voivat antaa palautetta ja arvioida esiopetuksen toimintaa vuoden aikana. Vuodenvaihteen jälkeen he arvioivat esiopetuksen toimintaa kirjallisesti. Myös keväällä heiltä pyydetään palautetta ja arviointia.

Työyhteisössä

Työyhteisön jäsenten kesken käydään päivittäin pedagogisia keskusteluja ryhmän lapsista ja toiminnasta. Arvioimme pedagogisen toiminnan vastaavuutta jokaisen lapsen tarpeisiin nähden sekä kullekin lapselle sopivia työskentelymuotoja huomioiden esiopetussuunnitelman. Keskusteluissa arvioidaan käytettyjä toimintapoja sekä toimintamuotoja eri tilanteissa. Kerran viikossa pidetään tiimipalaveri, jossa keskustellaan ja arvioidaan menneen viikon kokonaisuutta esiopetussuunnitelman valossa. Yhdessä arvioidaan olemmeko oikealla polulla asetettuihin tavoitteisiin nähden. Työyhteisön jäsenet arvioivat itseään päivittäin omista toimistaan ja esimerkillisyydestä ja keskustelevat havainnoistaan ja arvioistaan keskenään. Arviointitietoa käytetään pedagogisen suunnittelun osana muokkaamaan toimintapoja, käytänteitä ja opetuksen suuntaa. Syksyllä ryhmälle laaditaan ryhmävasu, jota arvioidaan vuoden vaihteessa.